



**JUL, 2016.**

# **BILTEN**



Poljoprivredne  
stručne  
službe  
Srbije



Republika Srbija  
Ministarstvo poljoprivrede i  
zaštite životne sredine

Sektor za ruralni razvoj [www.psss.rs](http://www.psss.rs)

Cene voća i povrća na kvantaškim i zelenim pijacama

Cene žive stoke na stočnim pijacama u Srbiji

Cene žitarica I stočne hrane u Srbiji

Obrazovanje cvetnih pupoljaka kod voćaka

Ishrana silažom

Postrna setva

Ekonomska opravdanost postrne setve

Objavite ponudu svojih poljoprivrednih proizvoda

---

Tehnički urednik  
Valentina Aleksić, dipl.ing.

**IZDAVAČ:**

**POLJOPRIVREDNA  
STRUČNA I SAVETODAVNA  
SLUŽBA "POLJOSERVIS"  
D.O.O. KNJAŽEVAC**

**Knjaza Miloša 75  
19350 Knjaževac  
tel.019/730-888**

**E-mail:  
[poljoservis@yahoo.com](mailto:poljoservis@yahoo.com)**

## S a d r Ź a j

Naslovi /autori	Strana
<b>1. Obrazovanje cvetnih pupoljaka kod voćaka -Sanja Čokojević</b>	1-2
<b>2. Ishrana silažom - Nedeljko Pipović</b>	2-3
<b>3. Postrna setva -Srđan Cvetković</b>	3-4
<b>4. Navodnjavanje kupusnjača –Valentina Aleksić</b>	4-5
<b>5. Ekonomska opravdanost postrne setve –Dragan Kolčić</b>	6-7
<b>6. Agroponuda / STIPS</b>	7-12

Tiraž: 150 primeraka

## Obrazovanje cvetnih pupoljaka kod voćaka

Diferenciranje cvetnih pupoljaka: deljenje pupoljaka na cvetne i vegetativne se dešava sredinom prethodne god., tj. u drugoj polovini vegetacije pa sve do pupljenja. Vreme početka diferenciranja pupoljaka zavisi od meteoroloških i edafskih uslova, primenjene agrotehnike, podloge, starosti voćke. Proces diferenciranja traje 8-10 meseci, ali već u jesen može da se odredi koji je cvetni a koji vegetativni pupoljak. Da bi došlo do obrazovanja cvetnih pupoljaka voćka treba da je u stadijumu zrelosti i periodu rodnosti. U stablu mora da postoji ravnoteža između ugljenih hidrata i mineralnog azota. Biljka mora da bude obezbeđena dovoljnom količinom hormona, da ekološki činioci budu povoljni (vlaga, temperatura, svetlost). Na obrazovanje pupoljaka deluju i agrotehničke mere: prstenovanje, paranje kore, stavljanje metalnih pojaseva, orezivanje stabla i korena, povijanje, proredjivanje, defolijacija.

Veoma važna pomotehnička mera može da bude i zelena rezidba koja se obavlja pred početak obrazovanja cvetnih začetaka. Ova rezidba prevashodno ima zadatak da obezbedi uslove za obrazovanje rodni pupoljaka za narednu godinu i preporučujemo proizvođačima da je obave nakon izvršene berbe kako bi i zaštita bila uspešnija po izvršenoj zelenoj rezidbi.

Odstranjivanjem suvišnih mladara uklanjaju se suvišni potrošači vode i hrane, a svetlost i vazduh lakše prodiru u unutrašnjost krune. Zelena rezidba se posebno preporučuje za bujnije sorte jabuke, kao što su Gloster, Greni Smit, Melroze i slično, ali i kod ostalih voćnih vrsta. Ova rezidba dolazi do izražaja samo ako se izvede pravovremeno.

U novije vreme prednost se daje letnjoj rezidbi, nakon berbe u Julu, iz više razloga

- preseći bolje zarastaju i ne javlja se smolotočina kao u proleće,
- povećava se otpornost stabala prema suši, jer se uklanja lisna masa koja nekorisno troši vodu i
- postize se bolja osvetljenost krune što povoljno utiče na diferenciranje cvetnih pupoljaka.

Zbog smanjene vlage u zemljištu i visoke temperature vazduha, voćke intenzivno dišu. Zato je potrebno da se odstrani jedan deo lišća. Tako se preostalo lišće normalnije snabdeva vodom i hranom. Previše kasna zelena rezidba ne daje željene rezultate, kao ni odstranjivanje veće mase lišća.

Zelenom rezidbom odstranjuju se mladari koji se odstranjuju neposredno uz vršne mladare primarnih i sekundarnih grana i svi oni su bujni, a nisu potrebni voćki. Takvi mladari prepoznaju se po tome što izbijaju s gornjih strana grana i bujniji su od ostalih, ili izbijaju pod ostrim uglom na vođici. Prekraćivanje mladara u drugom delu vegetacije, od sredine juna do sredine avgusta, utiče na smanjenje bujnosti i povećanje diferenciranja cvetnih pupoljaka.

Savijanje mladara predstavlja povećanje ugla pod kojim oni rastu u odnosu na centralnu vođicu. Ova mera utiče na smanjenje bujnosti mladara i stimuliše formiranje cvetnih pupoljaka. Izvodi se pre nego što počne odrvenjavanje mladara, vezivanjem mladara ili korišćenjem čačkalica, štikaljki. Ugao pod kojim se vrši savijanje je najčešće 45-60°, mada može biti i 90°, pa i više.

Treba obratiti pažnju na to da se na početku diferenciranja cvetnih začetaka ne izvodi obilno navodnjavanje, jer suviše vlage u zemljištu u to vreme utiču na kasniji početak obrazovanja cvetnih začetaka, a kraći sušni period ubrzava njegov početak. Međutim, ako se u toku obrazovanja cvetnih začetaka pojavi suša, ona može da zaustavi i produži period njegovog obrazovanja. Zato je veoma važno da se u avgustu interveniš

navodnjavanjem, jer umerena vlažnost utiče na pravilnije i brže odvijanje ovog procesa.

Pored ovih faktora veoma je značajna pravilna zaštita protiv važnijih prouzrokovaca bolesti i štetočina, kako bi se održala što zdravija lisna masa, koja je veoma bitna za stvaranje asimilativa i njegovo korišćenje za obrazovanje cvetnih začetaka.

**Sanja Čokojević ,dipl.ing.voćarstva i vinogradarstva**

## **ISHRANA SILAŽOM**

Savremena proizvodnja u govedarstvu ne može se zamisliti bez korišćenja silaže. Postupak pripreme ovog hraniva je danas usavršen i dobro poznat proizvođačima, iako se radi o dosta složenim procesima biohemijskih promena hranljivih materija. Cilj konzervisanja zelenih biljaka i nekih sporednih industrijskih proizvoda siliranjem je da se maksimalno očuva njihova hranljiva vrednost u što dužem periodu, i da se za životinje dobije ukusna i zdrava hrana.

**Količina konzumirane silaže**

Silaža je hranivo specifičnog ukusa i mirisa. Voljno konzumiranje silaže zavisi, pre svega, od njenog kvaliteta, svarljivosti i kiselosti, sadržaja vlage i količine hranljivih materija u obroku. Na mogućnost konzumiranja značajno utiču telesna masa i mlečnost krava, kao i klimatski uslovi. Silažu kao fermentisano hranivo karakteriše prisustvo organskih kiselina koje nastaju u višenedeljnog procesu vrenja i imaju ulogu konzervansa. Velika kiselost silaže negativno utiče na konzumiranje. Prekiselu silažu životinje dugo žvaću, kako bi prisutne kiseline neutralisale baznom pljuvačkom, te se smanjuje i konzumiranje, a silažu sa dna silo-objekta, gde je i najveća koncentracija kiselina, uopšte i ne konzumiraju. Posebno loše po kvalitet silaže može da bude previsoka vlažnost materijala, ili preterano kvašenje u slučaju siliranja nešto suvljeg i zrelijeg kukuruza.

Finoća seckanja biljaka pre siliranja utiče na stepen sabijenosti silaže, ali u određenoj meri i na mogućnost konzumiranja. Poznato je da su kod krupno seckane silaže cele biljke kukuruza veći ostaci u jaslama zbog mogućnosti biranja kvalitetnijih delova. Fino seckanu silažu krave konzumiraju u većoj količini, pošto manje mogu da biraju. Na količinu konzumiranja utiče voljno i sam proizvođač, koji reguliše količinu silaže u obroku, kao i strukturu obroka. Poznato je da se sa obrocima koji sadrže samo silažu može proizvesti oko 15 litara mleka, a da je za veću mlečnost neophodno dodavati i koncentrovana hraniva. Mogućnost maksimalnog konzumiranja silaže ograničena je kapacitetom buraga, i iznosi 10 - 20 kg po grlu, a maksimalno 30 kg.

**Odnos kabaste i koncentrovane hrane**

Silaža se može koristiti kao jedina kabasta komponenta u obrocima za krave u laktaciji. Međutim, nauka i praksa su pokazali da zamena dela silaže manjim količinama sena povoljno utiče na povećano konzumiranje suve materije, praćeno i nešto većom proizvodnjom mleka. Takođe, zamena dela silaže različitim korenjacama, ili repinim rezancima (sveži, suvi ili silirani) dovodi do povećanja konzumiranja suve materije i proizvodnosti. Upotreba koncentrata uz siliranu hranu povoljno deluje na mlečnost, dok je za visoku proizvodnu grla neophodna kako bi se njihov genetički potencijal mogao maksimalno iskoristiti. Za visoku proizvodnju mleka potrebno je da, u svojoj materiji obroka na bazi silaže, koncentrat učestvuje sa najmanje 30%, a za kukuruznu silažu osrednjeg kvaliteta sa oko 25% suve materije - i do 40%. Dalje povećanje količine koncentrata utiče na postepen rast proizvodnje mleka, ali do granice od oko 70%. To je maksimalna količina koncentrata na koje organizam mlečnih krava reaguje pozitivno. Nakon toga, a posebno zbog nedovoljne količine celuloze neophodne za normalan proces preživljanja i buražne fermentacije dolazi, pre svega do opadanja zastupljenosti mlečne masti, (koja može da iznosi samo 1,5 - 2,0 %), smanjenja lučenja mleka, indigestije, acidoze itd. Međutim, u praksi, odnos kabaste i koncentrovane hrane u obrocima diktira ne samo proizvodnost grla, već i cena koncentrovanih hraniva, ali i mleka kao finalnog proizvoda.

### Ishrana silažom u pojedinim fazama laktacije

Nakon teljenja mogućnost konzumiranja hrane je smanjena. U početku se krava hrani slično kao i u periodu neposredno pred teljenje, odnosno daje joj se samo seno i mala količina koncentrata. Posle tog vremena, u obrok se postepeno uvodi zelena hrana ili silaža, a količina koncentrata se povećava za 0,5 do 1,0 kg na dan, sve dok se ne postigne željena količina. Tada nastupa period u kome proizvodnja mleka direktno zavisi od ishrane. Zbog fizičkih ograničenja u pogledu mogućnosti konzumiranja hrane (zapremina buraga), što je veća proizvodnja mleka to mora biti i veća koncentracija obroka, zbog čega senaža ima prednosti u odnosu na silažu. Preporučuje se da se obroku na bazi silaže dodaje i 2 - 3 kg kvalitetnog sena po kravi u toku laktacije. U zimskim uslovima, kravama se ne sme davati smrznuta silaža, pošto može dovesti do upale sluzokože predželudaca. Silažu treba davati tek posle završene muže, jer inače njen miris može preći na mleko, naročito pri muži u otvorenim sudovima.

U periodu zasušenja, lučenje mleka se prekida kako bi se u pauzi od 6 - 8 nedelja grlo maksimalno pripremila za teljenje i narednu laktaciju. U toku perioda zasušenosti, hrana se koristi najefikasnije za porast ploda. Pored silaže, u obroku treba da su uključeni i odgovarajuća količina sena, koncentrata i mineralnih dodataka. U nekim slučajevima ishrana kukuruznom silažom po volji, pri kraju laktacije i u periodu zasušenosti može da dovede do gojaznosti i pojave metaboličkih poremećaja. Zbog toga se mora stalno pratiti stanje i, po potrebi, obrok prilagođavati stanju koje vlada u stadu i kod pojedinih krava. Nekoliko dana pred teljenje, najčešće se isključuje koncentrat i sočna hrana, kako bi se sprečilo prerano nalivanje vimena. Na dan teljenja se znatno smanjuje apetit, pa se daje samo mala količina sena i mekinja. Ako partus protekne bez komplikacija, sledećih dana se ishrana krave postepeno normalizuje.

### **Tov junadi silažom**

Na osnovu dosadašnjih iskustava i saznanja ne preporučuje se upotreba silaže u ishrani teladi pre nego što navrše dva meseca. U tom uzrastu telad još nema razvijenu mikrofloru predželudaca koja će inhibirati aktivnost mikroorganizama iz silaže. Zbog toga se ovoj kategoriji silaža može davati tek od trećeg ili četvrtog meseca, s tim da se počne sa vrlo malim količinama, a da sa 5 - 6 meseci mogu da konzumiraju oko 5 kg silaže, sa 8 - 12 meseci 10 - 13 kg, a od 12 - 15 meseci 15 - 22 kg silaže. Što se tiče tova junadi, on se može u potpunosti zasnovati na kvalitetnoj silaži. Najčešće se u tovu koriste silaže cele biljke kukuruza, a značajna je i mogućnost upotrebe silaže od različitih sporednih proizvoda poljoprivrede i prehrambene industrije kao što su: glave i lišće šećerne repe, džibre, komine, droždine, repini rezanci, a sve to u količinama od 10 do 30 kg dnevno. Obroci sa silažama se moraju dopunjavati belančevinastim hranivima, pre svega, sačmama soje i suncokreta, ili deo sačme zameniti ureom, zbog niže cene. Jedna od ranijih preporuka je da se pri spremanju silaže cele biljke kukuruza na jednu tonu usitnjenog materijala doda 9 kg uree, 4,5 kg stočne krede, 1,8 kg dikalcijumfosfata i 0,45 kg sumpora u prahu. Međutim, zbog negativnog uticaja uree na tok fermentacije (vrenja), danas se smatra da je bolje ureu uključiti u obrok neposredno pred hranjenje, uz znatnu opreznost zbog mogućih problema koji se mogu javiti usled predoziranja uree ili njenog neravnomernog raspoređivanja.

### **Nedeljko Pipović, dipl.ing. stočarstva**

#### **Postrna setva**

Postrotnom setvom racionalno koristimo poljoprivredne površine, koje bi posle ubiranja glavnog useva ostale nezasejane. Neobrađeno i neposejano zemljište vrlo brzo gubi vlagu, a u vlažnijim godinama nezasejano zemljište vrlo brzo postaje zakorovljeno. Nameće se zaključak da je ograničavajući faktor postrne setve u našim uslovima količina padavina, pa je u suvom ratarenju ovakva proizvodnja rizičnija i teško izvodljiva bez navodnjavanja. Međutim, ponekad se i bez navodnjavanja mogu postići dobri rezultati, ako su vremenske prilike povoljne i ako se posle žetve glavnog useva brzo i pravilno primeni odgovarajuća agrotehnika, pre svega pravovremena obrada zemljišta, odmah po skidanju useva. Tako utičemo na čuvanje zemljišne vlage neophodne za klijanje, nicanje i za kasniji uspešan rast i razviće postrnog useva.

U agroekološkim uslovima na području opština Knjaževac i Sokobanja svakako najinteresantniji ratarski postrni, odnosno naknadni usev je kukuruz, ali može biti i krmni sirak i sudanska trava. Gajenjem ovih useva mogu se postići prinosi koji opravdavaju povećana ulaganja u ovu proizvodnju. Zahvaljujući postojanju sorti i hibrida s veoma kratkom vegetacijom, do pojave prvih jesenjih mrazeva može ostati dovoljno vremena za dobijanje značajnih količina stočne hrane za svežu upotrebu ili pripremanje silaže, ali često i da ovi usevi potpuno završe ciklus rasta i razvika i formiraju zrno.

Setvu postrnih useva treba obaviti što je moguće ranije, pošto svako zakašnjenje dovodi do značajnih smanjenja prinosa usled smanjenog broja dana do prvih jesenjih mrazeva. Postrna setva kukuruza posebno može biti uspešna na površinama gde su gajeni ozimi stočni grašak i gahorica. Odmah posle košenja ovih useva treba ukloniti biljnu masu i obaviti oranje na petnaestak centimetara, a zatim odmah pripremati zemljište, posejati i povaljati. Đubrenje kukuruza u ovom slučaju treba obaviti manjim količinama mineralnih đubriva u odnosu na klasičnu proizvodnju, jer u zemljištu još ima neiskorišćenih hraniva od prethodnih useva.

Poljoprivredni proizvođači koji mogu treba da primene tečni stajnjak, jer osim svoje hranljive vrednosti, razređeni stajnjak povećava i vlažnost zemljišta.

Za postrnu setvu treba sejati hibride kukuruza iz FAO grupa 100, 200 i 300, jer samo oni mogu postići fazu pune voštane zrelosti pre pojave prvih slana. Gustina setve ne treba da bude veća kao pri redovnoj setvi, da bi se dobila kvalitetna silažna masa i povoljan odnos suve materije i vode, silažna masa treba da sadrži 28-30 % suve materije. Silažna masa sa niskim sadržajem suve materije proizvodi prekiselu silažu sa visokim sadržajem sirćetne kiseline i takvu silažu stoka nerado jede. Sadržaj suve materije u silažnoj masi je u niskoj korelaciji sa učešćem suve materije zrna u njoj, pa i hranljiva vrednost silaže zavisi od suve materije u biljkama pri siliranju. Ukoliko kukuruz nije postigao fazu pune voštane zrelosti u momentu siliranja, a treba da dobijemo kvalitetnu silažu, takav kukuruz se može uspešno silirati mešanjem sa drugim biljnim materijama koje imaju visok sadržaj suve materije, kao što je cela biljka dozrelog kukuruza, kukuruzovina, suvi repin rezanac, pleva, iseckano seno ili slama.

**Srdan Cvetković, dipl.ing. ratarstva**

### Navodnjavanje kupusnjača



Prilikom proizvodnje kupusnjača (kupus, kelj, keleraba, karfiol, brokoli) posebnu pažnju treba obratiti zahtevima prema zemljištu, svetlosti, vodi i temperaturi. Obzirom da kupusnjače obrazuju veliku nadzemnu masu a korenov sistem je plitak i slabo razvijen, potrebe za vodom su velike i zavise od faze rasta. Dovoljno vlage u zemljištu neophodno je obezbediti u toku rasađivanja, najintenzivnijeg porasta listova rozete i

obrazovanja glavica. Takođe, količina vode zavisi i od vremena i mesta proizvodnje.

Nedostatak lakopristupačne vode u zemljištu zaustavlja rast biljaka, listovi ostaju sitni i manje biljaka stvara glavicu. Iz tog razloga kupusnjače se gaje isključivo u uslovima navodnjavanja jer se jedino u takvoj proizvodnji mogu dobiti visoki prinosi odgovarajućeg kvaliteta.

Zalivanje treba vršiti po turnusima čiju dužinu treba odrediti u zavisnosti od razvijenosti biljaka, tipa zemljišta i količine i rasporeda padavina. Bitno je da se zemljište ne sme isušiti ispod 80% od PVK. Redovno zalivanje kupusa veštačkom kišom pospešuje formiranje glavica. Treba imati u vidu da niža vlažnost zemljišta usporava formiranje glavica kupusa i zbog toga one ostaju sitne i meke. Ukoliko u fazi porasta glavica i pri tehnološkom sazrevanju dođe do isušivanja zemljišta, a zatim se zemljište zalije ili padne kiša, dolazi do pucanja glavica, što umanjuje kvalitet plodova a samim time i njihovu tržišnu vrednost.

Kupusnjače se mogu u periodu rasađivanja zalivati kišenjem koje se može nastaviti i kasnije u toku vegetacije. Takođe, kupusnjače je moguće uspešno navodnjavati i brazdama ili sistemom kap po kap, a rastojanje brazda ili laterala treba odrediti u zavisnosti od mehaničkog sastava zemljišta.

### **Navodnjavanje kupusa u postrnoj sadnji**

*Kupus je značajna povrtarska kultura koja se proizvodi u Srbiji na oko 25.000 ha. Zbog svojih nutritivnih vrednosti na našem području intenzivno se koristi, kako za direktnu potrošnju u zelenom stanju, tako i u prerađivačkoj industriji.*

Imperativ u oplemenjivanju kupusa predstavlja stvaranje novih hibrida, koji se odlikuju većim prinosom i boljim kvalitetom, pogotovo za proizvodnju kupusa u različitim periodima gajenja.

U uslovima postrne setve česta je pojava deficita padavina i srednjih dnevnih temperatura, te je proizvodnja nezamisliva bez primene navodnjavanja.

Kupusnjače imaju nižu evapotranspiraciju od ostalih mnogih povrtarskih useva, jer im je lišće prevučeno tankom voštanom prevlakom i svetlije je boje

- odlikuje se niskim pritiskom ćelijskog soka, slabom usisnom silom korena, koji je plitak te zahtevaju povišenu vlažnost zemljišta

- Deficit vode u bilo kojoj fazi razvoja manifestuje se na umanjenje prinosa

Kratke je vegetacije, omogućuje dve žetve godišnje, gaji se kao drugi i postrni usev

- obzirom da se gaji za vegetativnu masu, zahteva povišenu vlažnost zemljišta i ima umerene zahteve prema toploti, neki ga svrstavaju u hidrofilne biljke

- Proizvodi se iz rasada, koji se gaji na otvorenom polju srednje rani i kasni kupus

- Navodnjavanje rasada je obavezno, neophodno je održavati umerenu ali dovoljnu vlažnost zemljišta

- zalivanja se izvode empirijski kada se površinski sloj prosuši

- zalivne norme su male, prokvašava se sloj 10-15 cm, u početku 2-3 l/m<sup>2</sup>, kasnije 4-6 l/m<sup>2</sup>

- zalivni režim je pojednostavljen

- prvo zalivanje obavlja se posle rasađivanja, normom 15-30 mm

- drugo zalivanje je posle 3-5 dana, kada se popunjavaju prazna mesta zalivnom normom 20-30mm

- kada se rasad primi prvih 10-15 dana (kod ranih 15 dana pa i duže, kod kasnih 10 dana, s obzirom da se rasađuje krajem jula kada su temperature visoke) ne treba zalivati, radi što boljeg ukorenjavanja biljaka

- Vegetaciona zalivanja su po turnusu u modificiranom obliku

- dužina turnusa se određuje u svakom konkretnom slučaju u zavisnosti od sorte,



klimatskih uslova i zemljišta

- Kod kasnih sorata turnusi su u početku kraći 5-9 dana a potom 8-15 dana

TEHNIČKI MINIMUM VLAŽNOSTI 80%PVK

- Norma navodnjavanja i broj zalivanja zavise od uslova godine, prvenstveno od rasporeda i količine padavina 3-8 i više zalivanja, zalivne norme su male jer je visoka predzalivna vlažnost prokvašava se sloj 30-40 cm

Načini zalivanja:

- BRAZDAMA I OROŠAVANJEM, sistemom Kap –po -kap

## **Valentina Aleksić, dipl.ing.melioracija zemljišta i voda**

### **Ekonomska isplativost setve postrnih useva**

Glavni usevi imaju najdužu vegetaciju, te zbog toga najduži vremenski period ostaju na proizvodnim površinama, dok su prethodni i naknadni usevi znatno kraćeg vegetativnog perioda i seju/sade se pre ili nakon glavnih kultura. Sagledavajući ekonomski aspekt gajenja naknadnih useva, dolazi se do zaključka da je ovakav način proizvodnje siguran put do većeg profita. Naime, ekonomski je index ovakvog načina proizvodnje 1,5 ili više, što znači da se godišnji prihod po jedinici površine poveća za minimum 1,5 puta. Gajenjem postrnih useva racionalnije se koristi raspoloživo zemljište, koje nakon žetve uglavnom ostaje nezasejano i bez zelenog pokrivača. Sa ovakvog zemljišta veće je isparavanje usled čega zemljište gubi vlagu a na njemu se uspostavlja kapilaritet, zbog čega je obrada takvog zemljišta otežana. Zemljište bez useva brzo se zakorovljava a korovi su vektori prenosioci određenih izazivača biljnih bolesti i šteočina koji su potencijalno opasni za susedne useve, što upućuje na činjenicu da je bolje imati usev na parceli tokom cele godine. Iako su kroz praksu dokazani pozitivni primeri gajenja postrnih kultura, u našoj zemlji ovakva tehnologija proizvodnje zastupljena je u malom procentu.

U periodu kada je naknadna setva aktuelna – letnji meseci, ima malo i nedovoljno padavina za dobro klijanje, nicanje i dalji rast i razvoj biljaka i zbog toga ova proizvodnja ne može da se odvija bez navodnjavanja. Kupovina i upotreba zalivnih sistema u našoj zemlji nije toliko česta a kapaciteti za navodnjavanje još uvek su mali i nedovoljni, ali poslednjih godina pridaje im se sve veća pažnja kroz konkurse koje raspisuje Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne. Ponekad se dobri proizvodni rezultati mogu postići i bez navodnjavanja, ukoliko su vremenske prilike povoljne i ako se posle žetve glavnog useva brzo i pravilno primeni odgovarajuća agrotehnika koja podrazumeva, pre svega, pravovremenu obradu zemljišta odmah po skidanju useva jer time utičemo na čuvanje zemljišne vlage neophodne za naredni usev.

Posle ubiranja mnogih povrtarskih i ratarskih kultura ostaje dovoljno dug vremenski period do pojave jesenjih mrazeva, koji povrtari treba da iskoriste za setvu naknadnih kultura. S obzirom na to da većina povrtarskih kultura ima kratak period vegetacije, posle žetve glavnih kultura veoma uspešno se mogu proizvesti postrni usevi. Uspešna proizvodnja povrća kao drugog useva ne može se ostvariti bez navodnjavanja, naročito kada je u pitanju povrće koje se proizvodi iz rasada.

Najčešći ratarski postrni usevi su soja, kukuruz i suncokret a pored njih, kao naknadni usevi uspešno se gaje i mnoge druge kulture. Zahvaljujući postojanju sorti i hibrida sa kratkim vegetacionim periodom, do pojave prvih jesenjih mrazeva ima dovoljno vremena za dobijanje značajnih količina stočne hrane i/ili zrna za tržište. Postrna setva kukuruza najuspešnija je na parcelama gde su kao prethodni usevi gajeni ozimi stočni grašak i grahorica. Krmni sirak i sudanska trava imaju veće zahteve prema toploti a manje prema vodi, što je u našim



agroekološkim uslovima od velikog značaja, s obzirom da se setva naknadnih kultura obavlja u vreme letnjih žega, najčešće u uslovima suvog ratarenja. Ove dve biljne vrste mogu podneti dugotrajnu zemljišnu i vazdušnu sušu, što ih svrstava u poželjne naknadne kulture. Naime, zbog niskog koeficijenta transpiracije, krmni sirak i sudanska trava mogu da ostvare značajne prinose na sušnim lokalitetima i u regionima sa godišnjom količinom padavina od oko 350mm.

Uzimajući sve navedeno u obzir, dolazimo do zaključka da je postrna setva ekološki prihvatljiva sa stanovišta čuvanja vlage, zelene pokrovnosti i smanjene upotrebe herbicida, i ekonomski isplativa, jer se setvom naknadnih kultura u toku jedne proizvodne godine po jedinici površine obezbeđuju dve žetve.

**Dragan Kolčić, dipl.ing-agroekonomije**

**Poštovani Poljoprivredni Proizvođači ,**

Posetite internet stranicu [www.agroponuda.com](http://www.agroponuda.com) a u koliko Vi želite da ponudite svoj proizvod na prodaju obratite se nama . **Poljoprivredna Stručna i Savetodavna Služba „POLJOSERVIS“ d.o.o. Knjaževac sa sedištem u ulici Knjaza Miloša br. 75 , 19350 Knjaževac ili tel.019/730-888**

KONTAKTIRAJTE  
SVOG SAVETODAVCA  
I OBJAVITE PONUDU  
VAŠIH PROIZVODA!



**AGROPONUDA**  
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE



[www.stips.minpolj.rs](http://www.stips.minpolj.rs)

**Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 18. – 24.07.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA					DOMINANTNE CENE						
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	160	150	130	130	140	160	130	150	150	130	150	150	150	120	120			120		150	150	120
Breskva (Peach)	80	80	50	50	80	70	70	100	80	50	100	160	60	80	80			50	60	80	80	60
Jabuka-Ajdared (Apples-Idared)	130		60			130	100							80					50	130	130	
Jabuka ostala (Apples-other)	80	70	50	70			50	50	50	80	70	50	50	150	40			40		50	70	
Jagoda (Strawberry)																						
Kajsija (Apricot)	160	150	130	150	170	120	170	170	180				80	150	80	150	80	150	150	150	170	80
Kruška (Pear)	120	120	50	80	100	100	100	100	150	130	70		120	100	140			140		100	100	
Kupina (Blackberry)	350	250	150	250	300	150	200	300	180		200	200	240	400	450			450		250	250	
Limun (Lemon)	320	300	300	300	300	350	300	320	300	250	350	240	300	350	300			300		300	300	300
Malina (Raspberry)	400	400	200	280	300	300	350	400	200		300	300	250	450						400	400	
Nektarina (Nectarine)	80	80	50	60	80	70	80	100	80	50	100	80	70		50	80		50	80	80	80	
Orah (Walnut)	800	800	600	800	700	800	600	800	500	600	800	750	750	700	600	1000		600	1000	800	800	
Pomorandža (Orange)	200	150		130	140	150	150	130		130				200	120			120		150	150	
Trešnja (Sweet cherry)	400	400												300						400	400	
Višnja (Cherry)																		130				
Šljiva (Plum)	50	50	50	45	50	60	40	50	60	30	60	50	40	40	50	60		50	60	50	50	40

**Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 18.- 24.07.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA						DOMINANTNE CENE				
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Boranija (Green beans)	200	150	130	80	150	100	100	120	100	100	100	70	80	50	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Brokoli (Broccoli)	350	300			150		100							400	150	100				150			
Dinja (Melon)	40	40	60	50	30	50	60	50	60	80	80	80	40	30	30	30	30	30	30	30	60	60	30
Karfiol (Cauliflower)		200				200	70							300	150	80				200	200		
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	70	70	40	60	60	30	60	40	40	60	70	70	30	60	40	30				60	60		
Krompir (Potato)	70	60	30	35	40	50	40	40	50	40	30	30	30	50	35	30				30	40	30	30
Kupus (Cabbage)	50	40	20	20	30	20	30	30	30	25	40	30	30	40	30	40				30	20	30	30
Lubenica (Watermelon)	40	35	35	30	25	30	40	30	30	30	30	30	30	30	30	30				30	30	30	30
Luk beli (Garlic)	500	400	500		350	350	450	400	600	500	500	500	300	400	400	250				500	500		
Luk-crni (Onion)	60	40	60	50	40	50	80	50	50	50	50	50	60	100	40	40				50	50	40	40
Paprika-babura (Pepper-babura)	80	80	80	70	50	70	70	70	60	100	100	100	60	80	90	80				80	80	80	80
Paprika-šija (Pepper-sija)	100	80	150	60	80	50	80	70	60	60	60	60	70	100	120	100				80	80	100	100
Paradajz (Tomato)	80	80	70	80	70	80	60	50	60	70	70	70	70	80	80	70				80	80	70	70
Pasulj-beli (Beans white)	380	300	200	250	200	220	250	250	200	200	200	200	300	350	300	300				200	200	200	300
Spanać (Spinach)	200	200												180	150	200				200			
Tikvice (Zucchini)	60	50	40	20	40	30	40	50	40	50	30	30	30	60	25	40				40	40	40	40
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50	50		20		50	40		25					60	45	40				50	50	50	50
Šargarepa (Carrot)	80	60	50	50	60	60	50	50	50	50	50	50	50	80	40	50				50	50	50	50

**Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 18.-24.07.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija											Vojvodina						Dominantna cena - Srbija						
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin					
Diske	sve težine	sve rase	200		140																					
Jagnjad	sve težine	sve rase	280	250	200	250	300	300	270	300													290			300
Jarad	sve težine	sve rase	170	170	170	220	160		250																	170
Junad	>480kg	sve rase																					220			
Koze	sve težine	sve rase				125	150	80																		
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	130	90	100																					
Ovca	sve težine	sve rase	160	120	120	150	80	130	160														110			
Prasad	16-25kg	sve rase	180	200	150	160	170	240	150	150													180	200		150
Prasad	<=15kg	sve rase	200	220		170		240	160	160													190	200		
Tovljenici	80-120kg	sve rase	140	130	130	110	140	110	140	140													130	130		
Tovljenici	>120kg	sve rase	150	110	110				110	120													110			
Šilježad	sve težine	sve rase	200	220	140				200	220																

Na teritoriji Srbije do sada su 22 opštine proglašene za zaražena područja od bolesti kvrgave kože, dok je devet upravnih okruga proglašeno ugroženim od te bolesti koja napada isključivo goveda,, saopštila je Uprava za veterinu. Kako se navodi na sajtu te uprave, za zaražene opštine proglašene su Preševo, Bujanovac, Trgovište, Bosilegrad, Vranje, Vladičin Han, Surdulica, Medveđa, Bojnik, Crna Trava, Leskovac, Dimitrovgrad, Babušnica, Prokuplje, Tutin, Novi Pazar, Kraljevo, Trstenik, Zaječar, Boljevac, Bor i Kučevo. Za ugroženi upravne okruge, kako je navela Uprava za veterinu, proglašeni su Pčinjski, Jablanički, Pirotski, Toplički, Raški, Rasinski, Zaječarski, Borski i Braničevski.

